

गमोत्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स
आयओ गुरुबहुमाणो

पंयसिद्धि

परमोपकारी धर्मसंस्कारदाता परम पूज्य
जा-महाराज साधवीवर्वा श्रीअध्यात्मदर्शनाश्रीणु म.सा.नुं
आध्यात्मिक आलंजन

प्रियम्

अहो श्रुतम्

शा. बाबुलाल सरेमलणु

सिद्धायल बंग्लोड, हीरा जैन सोसायटी,
साबरमती, अमदावाड-३८०००५. मो. ९४२५५८५९०४
ahoshrut.bs@gmail.com

दिवानी, वि.२०७७

नवेम्बर, २०२१

❀ Welcome ❀

સંસારમાં પણ જેમના માટે કહેવાતું હોય
કે એક શ્રમણી જેવું જ જીવન જીવે છે,
એ ખરેખર શ્રમણી બને
પછી શું કહેવું ?

સોળે કળાએ ખીલેલી સાધના,
અજપાજપની કક્ષાએ પહોંચેલ સ્વાધ્યાય,
શુદ્ધ... વિશુદ્ધ... વિશુદ્ધતર બનેલ સમ્યક્દર્શન,
સૌજન્ય - સૌહાર્દ - સૌમનસ્યનો પુણ્યપ્રયાગ બનેલ સ્વભાવ,
અને

પારમાર્થિક આત્માનુભવસ્વરૂપ સ્વાનુભૂતિ.

પંચસિદ્ધિનો આ સાગર

શબ્દોમાં ઠાલવવો તો શક્ય નથી જ,

છતાં સૂચામાત્રં સૂત્રમ્ - એ ન્યાયે

અને શુભે યથાશક્તિ યતનીયમ્ - એ ન્યાયે કરેલ

આ પ્રયાસ

સંયમી ભગવંતો માટે તો દિગ્દર્શક બનશે જ,

ગૃહસ્થો પણ જો સ્વયોચ્ચ ભૂમિકાની

આ પંચસિદ્ધિ આત્મસાત્ કરશે,

તો એમને Art of living ના સેમિનારોમાં જવાની

કોઈ જ જરૂર નહીં રે.

પધારો,

સિદ્ધિના આ સોપાનો

આપનું હાર્દિક સ્વાગત કરી રહ્યા છે.

(૧) સાધનાસિદ્ધિ

સાધનાથી સિદ્ધિ મળે એ પછીની વાત છે પહેલા સાધના પોતે સિદ્ધ થવી જોઈએ. આપણી મૂળ તકલીફ એ છે કે હજી આપણને સાધના જ સિદ્ધ નથી થઈ.

છગન ઘરમાં છાપું વાંચતો હતો. એની પત્ની એની પાસે આવીને કહેવા લાગી. “શું હું ખરેખર સુંદર છું ? હું બહુ જ સુંદર છું ? હું હંમેશા સુંદર રહીશ ? શું હું ઘરડી થઈશ ત્યારે પણ સુંદર હોઈશ ? શું તમે મને હંમેશા પ્રેમ કરતા રહેશો ?”

છગને તાજેતરમાં જ Art of living ના કલાસ કર્યા હતા. એણે ખૂબ જ પ્રેમાળ સ્વરો જવાબ આપ્યો. તું ખૂબ જ સુંદર છે. તું ખરેખર સુંદર છે. તું હંમેશા સુંદર રહીશ. તું ઘરડી થઈશ ત્યારે પણ સુંદર રહીશ. તું ઘરડી થઈ શકે એવું હું માની જ શકતો નથી. હું તમે હંમેશા પ્રેમ કરતો રહીશ.. હવે આ બધો બકવાસ બંધ કર અને મને છાપું વાંચવા દે...

છેલ્લી લાઈન છગનની પોતાની હતી. બાકી બધું ઉપર છલું ભણતર હતું. પટેલો પોપટ પાઠ હતો. આપણે કેટલો ધર્મ કર્યો ? એ મૂળ પ્રશ્ન નથી. એમાં આપણું પોતાનું કેટલું હતું ? પોતાનું કાંઈ હતું કે ન હતું ? કે પોતાનું કંઈક બીજું જ હતું, એ ખરો પ્રશ્ન છે.

પૂ.બા મહારાજની પહેલી સિદ્ધિ છે સાધનાસિદ્ધિ. સાધના એમની પોતાની છે. પોપટપાઠ કક્ષાની નહીં પણ પરિણતિકક્ષાની છે. દિવસે કદી સૂવાનું નહીં. રાતે બધા સૂવે ત્યારે સ્વાધ્યાય ચાલુ હોય, સવારે બધા ઉઠે ત્યારે જુએ તો સ્વાધ્યાય ચાલુ હોય. દીક્ષા લીધી ત્યારથી વરસો સુધી કદી સહવર્તી મહાત્માઓએ એમને સૂતેલા જોયા નથી. એક વાર સાંજે જરા આડા પડ્યા તો બધા જ શાતા પૂછી ગયા. કે તબિયત સારી છે ને ? એમ ને એમ તો આડા પડે નહીં.

(૨) સ્વાધ્યાયસિદ્ધિ

સ્વનો અધ્યાય એટલે સ્વાધ્યાય. આત્માને ભણવો-સમજવો-અનુભવવો એટલે સ્વાધ્યાય. જેટલો પરાધ્યાય કરશો એટલા દુઃખી થશો, જેટલો સ્વાધ્યાય કરશો એટલા સુખી થશો. સમસ્ત દુઃખોનું મૂળ પરાધ્યાય છે. સમસ્ત સુખોનું મૂળ સ્વાધ્યાય છે.

મોટી ઉંમરે દીક્ષા લઈને પૂ.બા મહારાજે યોગોદ્ધરન પૂર્વક આગમોનો અને શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો છે. દશવૈકાલિક કંઠસ્થ, ઉત્તરાધ્યયન કંઠસ્થ, આચારાંગ કંઠસ્થ, ઉપદેશમાળા કંઠસ્થ, જ્ઞાનસાર કંઠસ્થ, અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ કંઠસ્થ, સમ્યક્ત્વના સડસઠ બોલની સજ્ઞાય કંઠસ્થ. ગાથા ગોખવા અને યાદ રાખવાનો પ્રયંડ પુરુષાર્થ. આવશ્યક યોગો સિવાય વાંચન ચાલુ જ હોય. જે પ્રશ્નનો જવાબ કોઈને ન આવડતો હોય તેનો જવાબ પણ સહજતાથી આપી દે. સહજ વાતમાં જિનવાણીનો નિયોડ વરસે... રત્ન જેવા વચનો સરી પડે.

(૩) સમ્યક્ત્વસિદ્ધિ

રોજ નવસ્મરણનો પાઠ અવશ્ય કરે. દીક્ષા લીધી એ દિવસથી પ્રતિદિન રોજ ૧૦૮ લોગસ ગણતા. આ ક્રમ સતત ૧૦ વર્ષ ચાલ્યો, હવે સ્વાધ્યાયમાં પુરુષાર્થ વધાર્યો. કોરન્ટાઈન સ્થિતિમાં જિનાલય ન જવાયું હોય, તો આખો દિવસ જીવ બાળે. બીમારી આવે એટલે પ્રભુનો જાપ લઈને બેસી જાય ને જાપના પ્રભાવે તરત સારું થઈ જાય. એમની બીમારીની વાત છે, તમારી બીમારીનો જાપ કરાવવા નહીં પહોંચી જતા. કોરોનામાં રસોડાની ગોચરી વહોરવી પડે તો અંતર રડે.

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ

जेने देव प्रत्ये परम भक्ति होय

अने गुरु प्रत्ये य अटली ज भक्ति होय.

तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः

તે જ મહાત્માને આગમમાં કહેલા અર્થોનું
અજવાળું પ્રાપ્ત થાય છે.

ગુરુથી છૂટ્ટા પડવું ગમે નહીં, ન છૂટકે કારણસર છૂટ્ટા થવું પડે ત્યારે ખૂબ જ રડે. દેવ-ગુરુ પ્રત્યેનો ઝળહળતો રાગ એ વિશુદ્ધ સમ્યક્દર્શનનું પ્રતિબિંબ છે. સંયમની સૂક્ષ્મ કાળજી એ વિશુદ્ધ સમ્યક્દર્શનની અભિવ્યક્તિ છે.

(૪) સ્વભાવસિદ્ધિ

ભલે સાધના હોય, સ્વાધ્યાય હોય, સમ્યક્ત્વ સુદ્ધા હોય પણ સ્વભાવની સિદ્ધિ ન હોય તો એ વ્યક્તિ ક્યાંય સેટ ન થાય. ન એને કોઈ સાથે ફાવે, ન કોઈને એની સાથે ફાવે. દૂધમાં ખટાશ બની ફાડી નાંખો એ વિભાવસિદ્ધિ છે, દૂધમાં સાકર બનીને ભળી જાઓ, આ સ્વભાવસિદ્ધિ છે.

છગનને એની પત્નીએ કહ્યું, “હું બજારમાં જાઉં છું. બે કલાક પછી આવીશ. તમારા માટે કાંઈ લેતી આવું ?” છગને કહ્યું, “ના, આટલું બસ છે.”

‘સ્વભાવ’ એ એવી વસ્તુ છે જ્યાં ઘણા ધર્મી આત્માઓ પણ માર ખાઈ જતા હોય છે, ને તેથી જ એમની આસપાસના એમનાથી કંટાળી જતા હોય છે, ને એમનાથી દૂર ભાગવાનો પ્રયાસ કરતા હોય છે.

આ એક એવા મહાત્મા છે જેમનો સ્વભાવ રોયલ છે. એક દીકરી મહારાજ - એવું નહીં. આખું ગ્રુપ દીકરી મહારાજ. બધા માટે એ કોરો ચેક. ક્યારે પણ કાંઈ પણ કામ ભળાવી શકાય. કોઈ મહાત્મા બહાર જતા હોય તો એમણે કદી એમને એવું ન કહેવું પડે કે “આટલું પડિલેહણાદિ બાકી છે, કરી લેશો ?” એમને એવું કહેવું પડે કે “આટલું થઈ ગયું છે, એને ફરી ન કરતા.” કોઈનું સહન કરવામાં બાકી ન રાખવું ને અવસરે એમને જ સહાય કરવામાં પાછા ન પડવું, એ એમનો જીવનમંત્ર છે. સ્વયં શ્રાન્ત હોય ત્યારે ય બીજાની વિશ્રામણા કરવી - સેવા-ભક્તિ કરવી - આ તેમનો સ્વભાવ છે.

પંચાતમાં પડવું નહીં, બધાનું સારું જ જોવું બધાનું સારું જ ઈચ્છવું. કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં મન શાંત જ રાખવું - બીજાએ શું કર્યું ન જોવું, પણ પ્રભુની આજ્ઞા શું છે એ જ જોવું - આનું નામ સ્વભાવસિદ્ધિ - જે આ મહાત્માને વરેલી છે.

દશવૈકાલિક આગમ કહે છે -

बहु सुणोहि कण्णोहिं बहु अच्छिहिं पिच्छइ ।

ण य दिट्ठं सुअं सव्वं भिक्खू अक्खाउमरिहइ ॥

સાધુ કાનથી ઘણું સાંભળે. આંખથી ઘણું જુએ,
પણ બધું સાંભળેલું ને જોયેલું બોલવું એ સાધુ માટે ઉચિત નથી.

આ એવા પુણ્યાત્મા છે જેમને આગમવચન પરિણત થયું છે.
આંખ-કાન ભલે ખુલ્લા હોય પણ જીભને મૌન હોય.

તમે ક્ય ક્ય ક્ય કરી કરીને અળખામણા થતા હો છો, તમે મૌન રાખી શકતા નથી માટે દુઃખી થાઓ છો. કોઈ કવિએ બહુ મજાની વાત કરી છે -

बूढापे में यदि हो हाथों में माला

और मुँह पर ताला

तो हर पल उजाला ही उजाला ।

(૫) સ્વાનુભૂતિસિદ્ધિ

સ્વાનુભૂતિ એ કોઈ ભપકાદાર પુસ્તકના આકર્ષક શબ્દોની મોહક ગુંથણીમાં જીવતો પદાર્થ નથી. જિનાજ્ઞાના માર્ગે ચાલતો આત્મા સમસ્ત બાહ્ય ભાવો - બાહ્ય પદાર્થો - વિષયોથી વિમુખ થઈને આત્મા તરફ ઢળી જાય ત્યારે સ્વાનુભૂતિ સિદ્ધિ થતી હોય છે.

આ એવો ઊંચો આત્મા છે, જેણે પાંચે ઈન્દ્રિયોના વિષયોથી પૂર્ણ વિમુખતા કેળવી છે. ઉનાળાના દિવસો હોય, પાલીતાણાનું ક્ષેત્ર હોય. બે-બે જાત્રા ચાલતી હોય, ૧૦.૩૦ - ૧૧.૦૦ વાગે મુકામે

પાછા આવવાનું હોય, કોઈને પણ તરસ તરસ થાય એવી પરિસ્થિતિ હોય, દશ મિનિટ સુધી ઘડા પાસેથી ઊભા થવાનું મન ન થાય એવી દશા હોય, એમાં એમને પરમ શાંતિ હોય. આવીને શાંતિથી દેવવંદન કરવાનું. શાંતિથી પરચક્રખાણ પારવાનું અને પછી પાણી વાપરવાનું. ઠંડી હોય, ગરમી હોય, ભૂખ હોય, તરસ હોય... મોઢાની રેખા સુદ્ધા બદલાય નહીં. ગમે તેવા તાપમાં પણ આત્મિક શીતળતાની અનુભૂતિ થાય આનું નામ સ્વાનુભૂતિ.

રસનેન્દ્રિય પર બંને કન્ટ્રોલ મજબૂત-વાપરવામાં અને વાણીમાં. આગમના શબ્દો છે -

જાયમાયાડઢહારો ।

બસ જેનાથી સંયમ યાત્રા ચાલે.... શરીરને ભાડું મળી જાય, એટલા જ પરિમિત દ્રવ્યો ઓળી ચાલતી હોય. રોજના જે દ્રવ્યો લેતા હોય એના કરતા ચૌદશે વધુ દ્રવ્યો મળે તેમ હોય, પણ એ લેવાના નહીં. સાદગી અને વૈરાગ્ય છોડવાનો નહીં. ચાલુ ઓળીએ તાવ આવે તો ય આ જોઈએ - તે જોઈએ - ની કોઈ વૃત્તિ નહીં. તાવમાં ય બરાબર એ જ રીતે. એટલું જ વાપરીને સહજતાથી ઊભા થઈ જવું ને પોતે કોઈ પરાક્રમ કર્યું છે એવી સભાનતાનો છાંટો ય ન હોવો - આનું નામ સ્વાનુભૂતિ.

દ્રાણેન્દ્રિયની વાત કરું. એક વાર ઉપાશ્રય પાસે જ ગટર ચોક-અપ થઈ હશે. સફાઈવાળા આવ્યા. ગંદકી બધી બહાર કાઢી. આખું ય વાતાવરણ દુર્ગંધમય. બધાં ત્રસ્ત ત્રસ્ત થઈ ગયા. પણ આ મહાત્મા સ્વસ્થ અને સ્વમાં જ મસ્ત રહ્યા - આનું નામ સ્વાનુભૂતિ.

ચક્ષુરિન્દ્રિયની વાત કરું. આડી-અવળી નજર, ડોકિયા કે ડાફોળિયા આ એમના સ્વભાવમાં જ નથી. જ્યારે જુઓ ત્યારે પુસ્તક યા માળાના આલંબને અંતરમાં જ ડુબકી હોય - આનું નામ સ્વાનુભૂતિ.

શ્રોત્રેન્દ્રિયથી કોઈની નિંદા સાંભળવી નહીં, કોઈ નિંદા કરે તો

અનુમોદનાનો વળાંક આપી દેવો. પ્રશસ્ત શ્રવાણનો જ રસ કેળવવો ને જીવમાત્રમાં શિવની અનુભૂતિ કરવી, મહાત્માનો આ પર્યાય - આનું નામ સ્વાનુભૂતિ.

દશવૈકાલિક આગમ કહે છે -

પચ્છા વિ તે પયાયા ચ્ચિપ્પં ગચ્છંતિ અમરભવણાં ।

જેસિં પિઓ તવસંજમો અ ચ્ચંતી ચ બંભચેરં ચ ॥

જેમને તપ પ્રિય છે.

સંયમ, ક્ષમા અને બ્રહ્મચર્ય પ્રિય છે.

તેઓએ પછી ચ - પાછલી જિંદગીમાં ચ દીક્ષા લીધી હોય,

તેઓ શીઘ્ર દેવલોક તો પામે જ છે.

પરમ પૂજ્ય સાધ્વીજી ભગવંતે આ આગમવચનને ખરેખર ચરિતાર્થ કર્યું છે. આ ફક્ત ગુણાનુવાદ નથી, ફક્ત દૃષ્ટાન્ત નથી, ફક્ત આદર્શ પણ નથી. અપનાવી શકો તો આ જીવન જીવવાની શ્રેષ્ઠ કળા પણ છે. સ્વીકારી શકો તો તમારી બધી જ સમસ્યાઓનું સમાધાન પણ છે. ચાલી શકો તો આ મોક્ષને ટૂંકામાં ટૂંકો માર્ગ પણ છે. આ પાંચ સિદ્ધિ મળી જાય તો સિદ્ધિ પદ હાથવેંતમાં જ છે. આસન્નસિદ્ધિક એવા આ પુણ્યાત્માને શત શત વંદન કરવા સાથે વિરમું છું.

પરમ તારક પરમ શ્રદ્ધેય શ્રી જિનાજ્ઞા વિરુદ્ધ લખાયું

હોય તો મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

આનંદનીચ સ્મરણ

પ.પૂ.પરમોપકારી અપ્રમત્ત આરાધક પ.પૂ.પિતા-મુનિરાજ શ્રીતત્ત્વપ્રેમવિજયજી
મ.સા.ના પવિત્ર-નામે તત્ત્વપ્રેમ-ગ્રંથ ૧૪૪૪ ગ્રંથ કર્તા યાકિની મહત્તરાસૂનુ પ.પૂ.
શ્રીહરિભદ્રસૂરિ મહારાજા રચિત-યોગબિન્દુ ગ્રંથના શ્લોકવાર્તિક-રૂપે સાકાર થયેલ છે.

*

પ.પૂ.પરમોપકારી પંચસિદ્ધિસંપત્ર પ.પૂ.માતા-સાધ્વીવર્યા શ્રીઅધ્યાત્મદર્શનાશ્રીજી

મ.સા.ના પવિત્ર-નામે અધ્યાત્મદર્શના-ગ્રંથ વૈદિક આધ્યાત્મિક કૃતિ

મહોપનિષદ્ - ગ્રંથની વૃત્તિ - રૂપે સાકાર થયેલ છે.